

YEŐILHISAR İLÇESİ

İLÇENİN TARİHİ

İlçe'nin kuruluşu kesin olarak bilinmemekle birlikte, ilk önce Hititler daha sonra Pers'ler MÖ.3500 Yıllarında da İskender'in emrine girmiştir. M.Ö.317 yılında bu bölge Roma İmparatorluğunun hakimiyetine geçmiştir. Kapadokya bölgesinin sekiz büyük şehri içinde adı geçen Kibistra veya Siyera bugünkü Yeşilhisardır.

M.Ö.256 yılında İran'ın daha sonra tekrar Bizans İmparatorluğunun hakimiyetine giren Kibistra, 672 yılında Battal Gazi'nin fethi ile, ilk defa Müslümanların eline geçmiştir. Yeşilhisar zaman içerisinde Abbasiler, Danişmendliler ve 1114 yılında da Selçuklular, İlhanlılar, Karamanoğulları egemenliğine giren Yeşilhisar, Yıldırım Beyazıt zamanında Osmanlıların hakimiyetine girmiştir. Fatih Sultan Mehmet, Koçi Bey'i Yeşilhisar'ın fethi için memur etmiştir.

Osmanlı Padişahlarından III. Mustafa zamanına kadar Karaman Eyaleti'nin Niğde Sancağı'na bağlı bir kaza merkezi olan Yeşilhisar 1856 yılında Nahiye olarak Kayseri'ye, 1902 yılında İncesu İlçesi'ne bağlandı.

O zamana kadar Develi Karahisar adıyla anılırken isim benzerliği olan yerlerle karıştığı için 1945 yılında Yeşilhisar olarak değiştirildi. 1945 yılında yapılan müracaatla Kayseri'ye bağlanan Yeşilhisar, 11.06.1947 tarih ve 5071 sayılı kanun ile ilçe olmuştur.

COĞRAFİ YAPISI

İlçe Deniz seviyesinden 1100 metre yükseklikte olup, 986 km²'lik bir alanı kapsar. İlçe geniş Karahisar Ovasının batı ucunda, Karadağ'ın Doğuya uzanan etekleri üzerinde kurulmuştur. İl merkezine uzaklığı 65 km.dir. İlçe'nin Doğusunda Develi İlçesi, Batısında Ürgüp İlçesi, Kuzeyinde İncesu İlçesi ve Güneyinde de Niğde İli Çamardı İlçesi ile sınırdır.

İlçe'de karasal iklim hüküm sürmekte, yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve kar yağışlıdır. Yağmur son derece az düşer. İlçe'de orman bulunmamaktadır. Yeterli derecede meyve ağaçları mevcuttur.

İDARİ YAPISI

İlçe, 1856 yılında nahiye olarak Kayseri'ye, 1905 yılında İncesu'ya bağlanmıştır. 11.06.1947 tarih ve 5071 Sayılı Kanun ile ilçe olmuştur. İlçe 14 mahalleden müteşekkildir. İlçe'ye bağlı 21 köy mevcut

olup mezra ve oba yoktur.

2000 Yılı Nüfus Sayımı sonuçlarına göre merkez ve köylerde 1.64 oranında nüfus artışı gözlenmiştir.

EKONOMİK YAPI

İlçe ekonomisi tarım ağırlıklıdır. 500.000 dekar ekilen arazinin %60 ında sulu tarım yapılmaktadır. Sulu bölgelerde başta elma, kayısı ve diğer meyveler yetişmektedir. Endüstriyel bitkilerden şeker pancarı ve patates başta gelmektedir.

SOSYAL YAPI

Halkın yüzde 75 i tarım ve hayvancılıkla uğraşırken yüzde 25 i de diğer mesleklere yönelmişlerdir. İlçede okuma yazma oranı erkeklerde yüzde 90, kadınlarda yüzde 70 düzeyindedir. Eğitim düzeyi Türkiye ortalamasına yakındır. 20 okulda 3.530 öğrenci öğrenim görmektedir. İlköğretim çağındaki tüm çocuklarımıza eğitim olanağı sağlanmış durumdadır.

İlçe kültür bakımında tipik orta Anadolu kültürüne sahiptir. Mahalli geleneklerde Anadolu da görülenlerden ayrıntılar dışında farklılık göstermez. Geleneksel el sanatları, gelinlik kızların çeyiz hazırlıkları, halıcılık, özellikle Soğanlı koyun de bez bebek yapımı halkın geçim kaynağı durumuna gelmiştir.

Eskiden halk deyimi ile "ıstar" denilen tezgahlarda hali kilim ve namazlık gibi dokumacılık yaygın iken maliyet ucuzluğu nedeniyle hazır fabrika dokumasına yönelmiş, bunun sonucu olarak da sanat değeri yüksek dokumacılıktan uzaklaşmıştır.

SOĞANLI SİTİ

İlçesi	Yeşilhisar	Pafta	
Köy	Soğanlı	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A-423		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Kayseri-Niğde-Nevşehir üçgeninde yer alan Soğanlı Köyü, Yeşilhisar İlçe Merkezine 15 km. mesafede, Kaya kiliseleri ve mağaraların bugünkü evler ile iç içe girdiği bir vadi içerisinde yer almaktadır. Soğanlı Roma Döneminden itibaren yerleşim alanı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Vadi yamaçlarında yer alan Kaya Mekanlarını Romalılar mezarlık, Bizanslılarda kilise olarak kullanmışlardır. Soğanlı M.S. IV.yüzyıldan itibaren Hıristiyanlığın Kapadokya'daki merkezlerinden biri olmuş ve önemini VII ve VIII. yüzyıllarda da sürdürmüştür. Kiliselerde yer alan duvar freskleri, stil açısından X-XIII. Yüzyıl dönemini yansıtmaktadır.

Soğanlı'da kayaya oyulmuş pek çok kilise ve manastırlar dışında binlerce güvercinlik, mağara ve barınaklar da mevcuttur. Ihlara-Göreme ve Zelve Vadilerinde görülen kaya yerleşimlerini ve kiliselerin benzerlerini ve bunlardan farklı olarak kubbeli kaya kiliselerini de Soğanlı'da görmek mümkündür. Tüflerin üzerinde kurulu olan Soğanlı'da, 50 ye yakın kaya kilisesi ve mağara mevcut olup, ayrıca peribacalarının güzelliği de meşhurdur. Mağara ve kiliselerde mezarlarda İsa Peygamber ve havarilere ait resimler bulunmaktadır.

Soğanlı'da Yeralan Önemli Kiliseler: Karabaş Kilisesi, Kubbeli Kilise, Tahtalı(Azize Barbara)Kilise, Yılanlı Kilise, Saklı Kilise, Tokalı Kilise, Ballık Kilise ve Geyikli Kilise sayılabilir.

SULTAN SAZLIĞI DOĞAL SİT ALANI

İlçesi	Yeşilhisar-Develi	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü		
Tescil Durumu	KKTVKK- 25.09.2003-3409		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Sultan Sazlığı Kayseri'nin 70 km. güneyinde Develi-Yeşilhisar-Yahyalı ilçeleri üçgeni içinde bulunmaktadır. Alan Ramsar Sözleşmesi listesinde yer alan uluslararası öneme sahip sulak alanlardan olup dört bir yanı yüksek dağlarla çevrili kapalı bir havza şeklindedir. Kuzeyinde, bölgenin en yüksek volkanik dağı Erciyes 3917 metre güneyde Aladağlarla sınırlanmıştır. Sultan Sazlığı düz bir alanda tatlı su ve tuzlu su ekosistemlerinin bir arada bulunduğu nadir bir ekosisteme sahip olup, göç yolları üzerinde bir kuş toplanma yeridir. Kaçak avlanma ve kontrolsüz saz kesimi ve otlama tehlikesi ile karşı karşıyadır. Koruma yetersizdir. 250'nin üzerinde önemli kuş türünün bir arada bulunduğu farklı ekosistemi ile çok önemlidir.

KESTEL KAYA KİLİSE ve MAĞARALAR

İlçesi	Yeşilhisar	Pafta	
Köy	Keşlik	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Karatepe		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 20.04.0988-178		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Keşlik köyü, Yeşilhisar ilçesine 4 km. uzaklıkta 90-100 haneli kagir evlerden inşa edilmiş, güneyindeki "Karatepe" yamaçlarına dayanan bir yerleşim yeridir. Kestel Mevkii, köyün hemen arkasında doğal ve tarihi kayalıkların oluşturduğu üç oluşumlu bir alandır. Freskli ve fresksiz kaya kiliseleri, kaya mağaraları ve sığınakları, peribacaları olan yer altı şehridir. Günümüzde; köylülerce ahır, kuşluk olarak kullanılmaktadır.

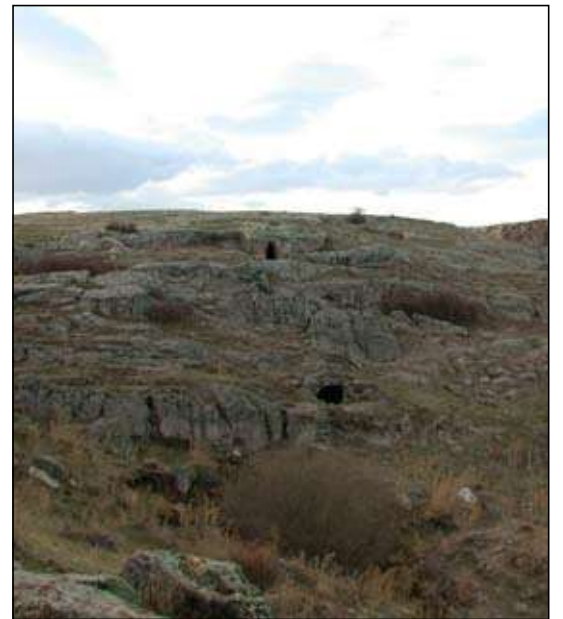
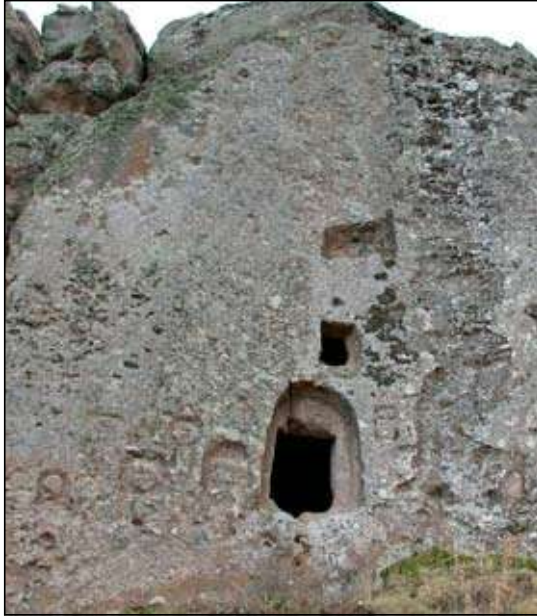

KIRKMERDİVEN YERALTI ŞEHİRİ
ve KAYA MEZARLARI

İlçesi	Yeşilhisar	Pafta	
Köy	Doğanlı	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Arapsini		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 11.12.1988-324		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Köyün güneybatısında bulunan Arapsini ve Turistik Mevkii'ndeki kayaya oyularak yapılmış olan kilise, mağara, kaya mezarlar tahrip olmuş vaziyettedir. Yeraltı şehrinde Kayseri Müze Müdürlüğü'nce temizlik çalışması yapılmış olup, iniş basamakları ve giriş kapak taşı açığa çıkarılmıştır.

BÜYÜKKALE/KÜÇÜKKALE YERLEŞİMLERİ MEZARLIK VE TÜMÜLÜSLER

İlçesi	Yeşilhisar	Pafta	
Köy	Kaleköy	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Harebeler/Eskikale		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 15.08.2007-893		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Yeşilhisar İlçe Merkezi'nin yaklaşık 3 km. güneybatısında, Kaleköy'ün yaklaşık 1.5 km. güneydoğusunda yer alan Küçük Kale'nin doğu yamacındaki kayalık alanda kaya yerleşim ve iki adet kaya kilisesi vardır. Kuzeyindeki büyük kaleyle arasındaki alanda moloz taş ve duvar kalıntılarında oluşan eski köy yerleşimi bulunmaktadır. Kuzeyde Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait yeşil ve mavi renkte seramiğe rastlanmıştır. Büyük kalenin tepe noktasında sarnıç kalıntısı vardır. Batı yamacına doğru eski köy yerleşimine ait mezarlık alanı başlar. Mezarlar genelde düz toprak gömü olup güneye doğru tek tek taş sanduka sarıklı mezarlar görülür. Mezarlığın karşısında, köy yolunun diğer tarafında birbirine yaklaşık 100 m. uzaklıkta Orta Çağa ait üç adet düz yerleşim bulunmaktadır. Düz yerleşimin 350 m. kuzeydoğusunda, birbirine yaklaşık 75 m. uzaklıkta çapları yaklaşık 30 m. olan 2 tümülüs vardır.

ERDEMLİ SİTİ

İlçesi	Yeşilhisar	Pafta	
Köy	Erdemli	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	İçeriköy		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 29.06.1989-515		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Erdemli köyünün hemen batısında, doğu-batı doğrultusunda uzanan vadi içerisinde yer almaktadır. İçeriköy adı verilen ve set kayalardan oluşmuş vadide, çok sayıda kaya mekânları; manastır, kilise, odalar, gözetleme kuleleri, güvercinlikler bulunmaktadır. Kimisi freskli, kimisi fresksiz olan kiliselerden bazıları; Haralam, İslî, Mezarlı, Çakıllı, Cami Altı, Develi, Kırmızı, Kervansaray kiliseleridir. Ayrıca yöre halkının "Ulu" ismini verdiği, kayaların doruk noktalarında bulunan mekânlar vardır. Bunlar; Develi, Yarık, Sürgülü, Tapanlı Ulu'larıdır. Bunların dışında vadinin güney yamacında büyükçe bir manastır, kale denilen teras ve kaynak suların biriktiği bir de gölet vardır.

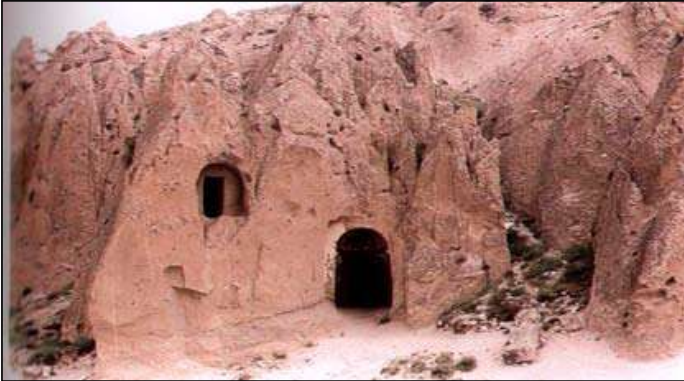
KİREÇLİ, MİSLİHAN, KARAAĞAÇLI, ATLI
KİLİSE, GEYİKLİ KİLİSELERİ

İlçesi	Yeşilhisar	Pafta	
Köy	Güzelöz	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Kireçli		
Sokak			
Mülkiyeti	Köy Tüzel Kişiliği		
Tescil Durumu	KKTVKK- 11.12.1988-327		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Soğanlı-Ürgüp karayolunun üzerinde, Güzelöz Köyü'nde yer almaktadır. Bu bölgede yer alan doğal kayalıklar içerisinde yapılmış olan en iyi korunmuş kiliselerdir. planları değişik olan kiliselerin bazıları fresklerle kaplı olup ön kısımdaki freskler tahrip edilmiştir.

Kireçli Kilisesi, kaya oygunun içerisinde haç planlıdır. İçerisi tamamen fresklerle süslenmiştir. Geyikli kilisenin sadece apsis bölümü açıktır. Diğer kısımlar çökmüştür. Apsiste karşılıklı iki geyik figürü yer almaktadır. Bu figürler de kısmen tahrip olmuştur. Karaağaçlı kilise, kayaya oyulmuş, dikdörtgen planlıdır. Apsis bölümü açıkta olan kilisenin, freskoları çok fazla tahrip olmuştur. Atlı kilise ise dikdörtgen planlı olup, kuzey tarafı kayaya oyulmuş, diğer kısımları ise kesme taşla yapılmış, donozlarla örtülmüştür. Fresk izlerinden atlı bir resim seçilebilmektedir. Kilise ismini burdan almıştır.

ULU CAMİİ

İlçesi	Yeşilhisar	Pafta	6
Köy		Ada	267
Mahalle	Camii Kebir	Parsel	10
Mevkii			
Sokak	Cumhuriyet Caddesi		
Mülkiyeti	Vakıflar Genel Müdürlüğü		
Tescil Durumu	GMEEAYK-08.04.1977-A423		
Bugünkü Kullanımı	Camii		

Tanımı

Hicri 747 yapım tarihi olan camii, Eretna Dönemine ait olup, kuzey yönünde yuvarlak kemer üzerinde, üç satırlık kitabe si bulunan kapıdan avluya girilmektedir. Minaresi avlunun sol köşesinde bulunmaktadır. Son cemaat yeri iki sütunlu üç yuvarlak kemerli olup, kemerler köşelerde duvar üzerine oturmaktadır. Sağda üst köşede dikdörtgen şeklinde ve düz lentolu bir kapıdan çardaka çıkılmaktadır. Camiye, üzerinde üst üste iki kitabe bulunan yuvarlak kemerli bir kapıdan girilmektedir. Ayrıca asıl kapı yanında, dikdörtgen şeklinde iki kapı daha mevcuttur ki bunlar daha sonra pencere olarak değiştirilmiştir. İçerde karşılıklı dörder yuvarlak kaideli ve başlıklı sütun araları sivri kemerli olup, düz tavanlıdır. Beş adet yuvarlak kemerli pencere vardır. Mihrap yönünde iki küçük pencere daha vardır. Mihrap ve minber ahşaptır.

YEŞİLHİSAR İSTASYON BİNASI

İlçesi	Yeşilhisar	Pafta	21-22-23-24-27
Köy		Ada	46
Mahalle	Hacı Bektaş	Parsel	1
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	TCDD		
Tescil Durumu	KKTVKK- 22.02.2007-742		
Bugünkü Kullanımı	İstasyon Binası		

Tanımı

Kısım şefliği binasının yaklaşık 120 metre kuzeyinde yer alan İstasyon Binası, yığma taş kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plana sahip olan yapının, güney bölümü tek katlıdır ve Ambar Şefliği olarak kullanılmaktadır. Kuzey bölümü ise iki katlı olup, üst katı Lojistik şefliği, alt katı ise bekleme salonu ve Hareket Memurluğu olarak kullanılmaktadır. Çatı, Marsilya tipi kiremitle kaplıdır ve yapı sağlam durumdadır.

HAMAM

İlçesi	Yeşilhisar	Pafta	4
Köy		Ada	243
Mahalle	Köşk	Parsel	2
Mevkii			
Sokak	İstasyon Caddesi		
Mülkiyeti	Yeşilhisar Belediyesi		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A-423		
Bugünkü Kullanımı	Hamam		

Tanımı

Kesme taşlardan inşa edilen hamam, dikdörtgen planlıdır. Üzeri bir büyük, altı küçük kubbe ile örtülüdür. İncesu Kervansarayı ile benzer dönemsel özellikler taşımakta olup hamamda sonradan büyük ölçüde değişiklikler yapılmış ve eserin orijinal yapısı oldukça bozulmuştur. Hamama sonradan açılan batı kısmındaki kapıdan girilmekte olup, üzeri üç kubbe ile örtülü soyunma kısmına geçilmekte ve kuzey yönündeki bir kapı ile de üzeri sekizgen kasnak üzerine oturmuş kubbe ile örtülü sıcaklık kısmına girilmektedir. Külhan kısmı ise kuzey yöndedir. Hamamın, kuzeydoğu ve doğu cephesine dükkanlar eklenmesi sırasında bu kısımda büyük değişiklik yapılmıştır.

KÖŞK TEKKESİ

İlçesi	Yeşilhisar	Pafta	18
Köy		Ada	432
Mahalle	Köşk Mah.	Parsel	3
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti			
Tescil Durumu	KKTVKK- 30.03.1991-999		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Köşk mahallesinde bulunmaktadır. Diktörtgen planlı olarak inşa edilen köşk tekkesi, sonradan büyük oranda değiştirilmiştir. İçerisinde iki sanduka bulunmaktadır. Yapı, yarıya kadar yüzey toprağının aşağısında kalmıştır. Geç dönemlerde basit bir restorasyon geçirdiği görülmektedir.

